

<https://doi.org/10.26565/2220-8089-2023-44-06>

УДК [327:913](510:73):339.9

Микита Андрійович Сімонов

аспірант, Київський національний університет імені Тараса Шевченка,

вул. Володимирська, 60, м. Київ, 01033

simonov.mykyta@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-6728-2215>

ГЛОБАЛЬНІ ІНФРАСТРУКТУРНІ ІНІЦІАТИВИ «ПОЯС І ШЛЯХ» ТА «РГП» ЯК НОВІТНІЙ АСПЕКТ ПОЛІТИЧНОГО ПРОТИСТОЯННЯ КНР ТА США

Розглянуто розробку та впровадження інфраструктурних ініціатив КНР («Пояс і шлях») та США («Blue Dot Network», «Build Back Better World» та нині актуальний проєкт «Partnership for Global Infrastructure and Investment») в контексті стратегічного розвитку та зростаючого політичного протистояння між двома державами. Сформовано цілісне уявлення про мету та особливості цих ініціатив, оскільки проєкти з розвитку базової інфраструктури направлені на посилення геополітичних позицій КНР і США та, в перспективі, їхнього політичного й економічного домінування. Виокремлено ключові деталі, що підтримують тезу зростаючої конкуренції та протистояння між цими державами. Досліджено вплив ініціативи «Пояс і шлях» на формування Сполученими Штатами конкурентної стратегії щодо зростаючого впливу Китаю та розширення розуміння сучасної динаміки й характеристики китайсько-американської стратегічної конкуренції. Доведено, що керівництво США використовує впровадження власних інфраструктурних ініціатив для рівномірної конкуренції з Китаєм та обмеження останнього на зовнішньополітичному і зовнішньоекономічному рівні. Використано та проаналізовано різні види джерел і матеріалів політичного та економічного характеру. Визначено кожне явище, що прямим чином впливає на розвиток інфраструктурних ініціатив КНР та США, разом з його позитивними і негативними сторонами, та зіставлені принципи, за якими імплементуються проєкти «Пояс і шлях» та «Partnership for Global Infrastructure and Investment», що дозволило об'єктивно їх порівняти, оцінити їхню ефективність і з'ясувати різницю у підходах впровадження.

Ключові слова: *інфраструктурні ініціативи, зовнішня політика, стратегічне партнерство, геополітика, економічний розвиток.*

Як цитувати: Сімонов, М.А. 2023. Глобальні інфраструктурні ініціативи «Пояс і шлях» та «РГП» як новітній аспект політичного протистояння КНР та США. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, серія «Питання політології»* 44: 49-53. <https://doi.org/10.26565/2220-8089-2023-44-06>

In cites: Simonov, Mykyta. 2023. Global Infrastructure Initiatives «Belt and Road» and «PGI» as the Newest Aspect of the Political Rivalry between the PRC and the USA. *The journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series «Issues of Political Science»* 44: 49-53. <https://doi.org/10.26565/2220-8089-2023-44-06> (in Ukrainian).

У зв'язку з активним просуванням Китайською Народною Республікою ініціативи «Пояс і шлях», яка після свого створення стала своєрідним ноу-хау у міжнародних відносинах, керівництво США все більше замислюється щодо ризику, зважаючи на

глобальні інтереси Китаю, підризу позицій США на міжнародній арені. Ініціатива «Пояс і шлях», частина великої стратегії Китаю, є важливим фактором зовнішньополітичного та зовнішньоекономічного розвитку, який формує сприйняття Китаю як зростаючої загрози для США. Метою статті є з'ясування питання: як ініціатива «Пояс і шлях» впливає на формування Сполученими Штатами конкурентної стратегії щодо Китаю – а саме розробки інфраструктурних

© Сімонов М.А., 2023.

This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0.

ініціатив «Blue Dot Network», «Build Back Better World» та «Partnership for Global Infrastructure and Investment» і, зокрема, їх використання на противагу китайській ініціативі «Пояс і шлях». Глибокий огляд імплементації Вашингтоном і Пекіном інфраструктурних ініціатив відкриє важливе вікно розуміння сучасної динаміки та характеристики китайсько-американської стратегічної конкуренції.

Сьогодні, зважаючи на умови швидкого розвитку процесу глобалізації, міжнародне співробітництво, в тому числі економічне, є пріоритетним й швидко зростаючим завданням для розвинутих країн. Але разом із тим, враховуючи сучасну геополітичну ситуацію та багатополярну модель світового устрою, зростає протистояння таких держав, як Сполучені Штати Америки та Китайська Народна Республіка, глобальні інтереси яких не дають змогу досягати компромісів, особливо в економічній, політичній та безпековій сферах. Незважаючи на фактичне завершення у 2020 році торгової війни між США та КНР, що відбувалася під час каденції Президента США Дональда Трампа, з новою силою постає проблема конкуренції між цими двома державами. Наразі Китай є другим за значенням центром світової політики та економіки, який, як визначив Центр економічних і ділових досліджень (Велика Британія), може обігнати США за економічними показниками і стати у 2036 році першою економікою світу. Такий статус сприяє висуванню китайським керівництвом проєктів, спрямованих на переформатування всієї міжнародно-економічної системи відповідно до зростаючих можливостей і потреб країни. Одним із таких є «Belt and Road Initiative», або ініціатива «Пояс і шлях» (CEBR 2023).

Ініціатива «Пояс і шлях» – це глобальна і одна з найбільших стратегій розвитку інфраструктури, що була представлена Головою Китайської Народної Республіки Сі Цзіньпіном невдовзі після свого приходу до влади, а згодом і прийнята урядом республіки у 2013 р., а у 2017 р. – включена до Конституції КНР (Chronology of China's Belt 2016). Її основна мета – створення та очолення нового виду глобалізації, притягуючи євразійські країни та компанії на китайську орбіту та використовуючи китайські інвестиції і промислові переваги. Станом на 2023 рік, Китай залучив 151 країну до ініціативи «Пояс і шлях», тож можна вважати, що вона стала ключовим виміром зовнішньополітич-

ного та зовнішньоекономічного курсу КНР (Countries of the Belt and Road Initiative 2023).

Розбудова Китаєм «Поясу і шляху» націлена на співробітництво з країнами, що розвиваються, у проєктах базової інфраструктури та виробничих потужностей. Це пов'язано не лише з тим, що Китай за роки впровадження ініціативи накопичив значний досвід розвитку базової інфраструктури, а й з тим, що він має свої переваги у відповідних галузях – як у фінансовому плані, так і в виробничих потужностях. У разі долучення до «Поясу і шляху» країни-партнери зможуть не тільки долучитися до економічного розвитку Китаю, але й прискорити побудову власної базової інфраструктури.

Що ж до Сполучених Штатів та їхньої відповіді на «Пояс і шлях», то першим великим кроком на противагу КНР стало спільне з Японією та Австралією формування інфраструктурної ініціативи «Blue Dot Network» (BDN), що можна перекласти дослівно як «Мережа блакитної крапки», за аналогією земної кулі, вигляд якої у космосі, як на відомому знімку зонду NASA «Voyager-1», подібний до невеликої блакитної крапки (Arha 2021). Її офіційна презентація відбулася у листопаді 2019 року під час Індо-Тихоокеанського бізнес-форуму, який пройшов у рамках 35-го саміту Асоціації Південно-Східної Азії у Таїланді. Це є багатостороння ініціатива, спрямована на поєднання зусиль урядів, приватного сектору та громадянського суспільства з метою сприяння високоякісним та надійним стандартам розвитку глобальної інфраструктури та забезпечення оцінки та сертифікації проєктів розвитку інфраструктури в усьому світі через показники фінансової прозорості, екологічної стійкості та впливу на економічний розвиток (Blue Dot Network 2019).

Фактично реалізацію такого проєкту можна назвати універсальним рішенням щодо обмеження, перш за все, китайської інфраструктурної політики. Яскравим підтвердженням цієї тези є слова радника Білого Дому з національної безпеки Роберта О'Брайена, який в одному зі своїх виступів порівняв проєкт із «гідом Мішлен» – ресторанним рейтингом, додавши, що Blue Dot – це відповідь на дипломатію, як він вважає, боргових пасток Китаю (China's 'Belt and Road' strategy 2019).

У червні 2021 року під час 47-го саміту Групи Семи (G7) у Великій Британії було оголошено про створення нової ініціативи «Build Back Better World», або «B3W» – «Відбудуймо кращий світ» (G7 rivals China

2021). Ініціатива, яку очолюють Сполучені Штати Америки, прагне вирішити проблему інфраструктури на суму 40 трильйонів доларів, необхідну країнам, що розвиваються, до 2035 року (Carbis Bay G7 Summit Communiqué 2021). Доречно зазначити, що «B3W» логічно продовжує «Blue Dot Network»: вона має на меті побудувати глобальну мережу за допомогою кредитного фінансування для будівництва доріг, мостів, аеропортів, портів, електростанцій, і відносно «BDW», «B3W» дає уявлення стосовно того, як має виглядати сучасна інфраструктурна ініціатива. У червні 2022 року цю ініціативу було фактично перезапущено: її перейменовано на «Партнерство для глобальної інфраструктури та інвестицій» (Partnership for Global Infrastructure and Investment, скорочено – PGI) на 48-му саміті G7 у Великій Британії (Memorandum on the Partnership 2022).

Для порівняння «PGI» з ініціативою «Пояс і шлях» можна виокремити такі категорії:

1. Підхід і управління. «Пояс і шлях» дотримується моделі, керованої державою, за значної участі уряду Китаю та державних підприємств. «PGI» наголошує на спільному підході, що включає як державний, так і приватний сектори, дотримуючись при цьому міжнародних стандартів і досвіду реалізації проєктів.

2. Прозорість і підзвітність. Критики «Поясу і шляху» часто висловлюють занепокоєння щодо відсутності прозорості в проєктних контрактах і потенційних боргових пасток для країн-учасниць «PGI», навпаки, в американському проєкті планується приділяти значну увагу прозорості, підзвітності та сталому фінансуванню, щоб уникнути таких пасток (Roland 2021).

3. Геополітичні наслідки. Велика мережа інфраструктурних проєктів в рамках ініціативи «Пояс і шлях» спричинила дискусії про його потенційний геополітичний вплив, особливо в регіонах, де зосереджені економічні інтереси Китаю. «PGI» зі своїм багатонаціональним консорціумом прагне сприяти збалансованому розвитку без надмірного геополітичного тиску.

4. Прогресивні міркування. «PGI» виділяється своїм акцентом на екологічно стійкій інфраструктурі, узгоджуючи глобальні зусилля з боротьби зі зміною клімату, а також на питаннях охорони здоров'я, цифрових технологій, нерівності доходів та гендерної рівності. «Пояс і шлях» часто критикують за їхній вплив на навколишнє

середовище, хоча сьогодні Китай демонструє значний інтерес до інтеграції зелених практик у свої ініціативи (Hawkings, Cheung 2023).

Отже, якщо порівнювати «PGI» з «Поясом і шляхом», то останній майже винятково орієнтований на інфраструктуру або зосереджений на енергетиці та технологіях, тоді як «PGI», окрім традиційної інфраструктури, спрямований на вирішення більш прогресивних проблем, і це є більш складним завданням, оскільки деякі пункти вимагатимуть трансформації суспільства. «Пояс і шлях» є більш прагматичним у вирішенні короткострокових проблем у багатьох країнах із середніми та низькими доходами, маючи чіткі можливості кредитування та логістики. З іншого боку, впровадження Китаєм «Шовкового шляху здоров'я» шляхом пожертвування вакцин було дипломатичною спробою під час пандемії покращити імідж Пекіна за кордоном, одночасно зміцнюючи партнерські відносини (China's «Health Silk Road» 2020).

Безумовно, «PGI» може стати основним інвестиційним інструментом Вашингтона для впливу на країни, які бачать Китай як значущого дипломатичного, торгового та інвестиційного партнера, та їх переорієнтації з китайської орбіти на американську. «Пояс і шлях» – це прагматичний глобальний інфраструктурний план, який представляє третину світового ВВП і дві третини світового населення, а «PGI» позиціонується як прозоре інфраструктурне партнерство, орієнтоване на цінності та високі стандарти. Незважаючи на відмінності, може бути така вірогідність, що «PGI» і «Пояс і шлях» можуть стати взаємодоповнюючими, але для цього знадобиться значний компроміс між Пекіном та Вашингтоном.

Ініціативі «PGI» потрібно буде заручитися підтримкою багатьох різних зацікавлених сторін. Деякі європейські країни, зокрема Польща, Португалія, Греція, Чеська Республіка, вже підписали угоди у рамках ініціативи «Пояс і шлях», і постає питання щодо не тільки потенційного впливу ініціативи «PGI» на міжнародну прихильність, а й в цілому консолідації міжнародного співтовариства. Крім того, «PGI» спирається на приватний капітал, який буде складніше залучити, ніж фінансовану КНР модель двосторонніх переговорів. Відмінності у підходах до фінансування значно підкреслять відмінності між «PGI» та «Поясом і шляхом».

На відміну від «Поясу і шляху», сьогодні впровадження Сполученими Штатами та їх партнерами інфраструктурних ініціатив, остання з яких – «PGII», ще залишається у процесі формування. Запуск попереднього «ВЗВ» був запланований на 2022 рік, проте з того моменту ця ініціатива, як і її запуск, зазнали змін. І керівництву США не варто зволікати із повноцінним її запуском: у листопаді 2024 року у США планується проведення виборів у Президенти США, і питання того, яке майбутнє чекає на «PGII», як буде діяти чинний президент Джозеф Байден, потребує окремої уваги, враховуючи той факт, що розробка «PGII» більш за все (і декларативно, і фінансово)

підтримується саме Сполученими Штатами. З іншого боку, і КНР може мати проблеми у реалізації ініціативи «Пояс і шлях». Однією з таких є, до прикладу, відмова Італії від співробітництва з Китаєм у рамках цієї ініціативи; це може підштовхнути інші країни, об'єднані з Китаєм таким партнерством, вчинити так само, що поставити хрест на розробленій стратегії Китаю та його геополітичних амбіціях. Тому, з одного боку, бачимо активне впровадження КНР і США власних інфраструктурних ініціатив, а з іншого – зростання політичної напруги і подальшого протистояння дають основу для розширення розроблення наукових досліджень.

Стаття надійшла до редакції 25.09.2023

Стаття рекомендована до друку 30.10.2023.

Mykyta Simonov

PhD student, Taras Shevchenko National University of Kyiv, Volodymyrska street, 60, Kyiv, 01033
simonov.mykyta@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-6728-2215>

GLOBAL INFRASTRUCTURE INITIATIVES «BELT AND ROAD» AND «PGII» AS THE NEWEST ASPECT OF THE POLITICAL RIVALRY BETWEEN THE PRC AND THE USA

The development and implementation of infrastructure initiatives of the People's Republic of China («Belt and Road Initiative») and the United States of America («Blue Dot Network», «Build Back Better World» and the current «Partnership for Global Infrastructure and Investment») in the context of strategic development and the growing political confrontation between the two states were considered. A comprehensive understanding of the purpose and features of these initiatives is formed, as the basic infrastructure development projects are aimed at strengthening the geopolitical positions of the People's Republic of China and the United States and, in the distant future, their political and economic dominance. Key details supporting the thesis of growing competition and confrontation between these states are highlighted. The influence of the Belt and Road initiative on the formation of a competitive strategy by the United States regarding the growing influence of China and the expansion of understanding the modern dynamics and characteristics of Sino-American strategic competition are studied. It is proved that the US leadership is implementing its own infrastructure initiatives for equal competition with China and limiting the latter at the foreign policy and foreign economic level. Different types of sources and materials of a political and economic nature are used and analyzed. Each phenomenon that directly affects the development of infrastructure initiatives of the People's Republic of China and the United States, including its positive and negative sides, is identified, and the principles by which the Belt and Road and Partnership for Global Infrastructure and Investment" projects are functioning are compared, which allowed to objectively compare them, evaluate their effectiveness and find out the difference in implementation approaches.

Keywords: *infrastructure initiatives, foreign policy, strategic partnership, geopolitics, economic development.*

REFERENCES

1. CEBR – World Economic League Table. 2023. URL: <https://cebr.com/service/macroeconomic-forecasting/>
2. Chronology of China's Belt and Road Initiative. 2016. People's Daily. *Xinhua News Agency*. URL: <http://en.people.cn/n3/2016/0624/c90883-9077342.html>
3. Countries of the Belt and Road Initiative (BRI). 2023. *Green Finance and Development Centre* URL: <https://greenfdc.org/countries-of-the-belt-and-road-initiative-bri/>
4. Kaush, Arha. 2021. A hidden key to the G7's infrastructure ambitions: Blue Dot Network. *New Atlanticist*. URL: <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/new-atlanticist/a-hidden-key-to-the-g7s-infrastructure-ambitions-blue-dot-network/>
5. Blue Dot Network. 2019. *U.S. Department of State*. URL: <https://www.state.gov/blue-dot-network/>
6. China's 'Belt and Road' strategy has a new competitor — enter America's 'Blue Dot Network'. 2019. *ABC News*. URL: <https://www.abc.net.au/news/2019-11-06/us-introduces-blue-dot-network-as-answer-to-belt-and-road/11675226>
7. G7 rivals China with grand infrastructure plan. 2021. *Reuters* URL: <https://www.reuters.com/world/g7-counter-chinas-belt-road-with-infrastructure-project-senior-us-official-2021-06-12/>
8. Carbis Bay G7 Summit Communique 2021. URL: <https://www.g7uk.org/wp-content/uploads/2021/06/Carbis-Bay-G7-Summit-Communique-PDF-430KB-25-pages-3-1.pdf>
9. Memorandum on the Partnership for Global Infrastructure and Investment. 2022. *The White House* URL: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/presidential-actions/2022/06/26/memorandum-on-the-partnership-for-global-infrastructure-and-investment/>
10. Roland, Gerard. 2021. China's rise and its implications for International Relations and North east Asia. *Asia and the Global Economy*. 1(2) <https://doi.org/10.1016/j.aglobe.2021.100016>
11. Hawkings, Amy, Cheung, Rachel. 2023. China on course to hit wind and solar power target five years ahead of time. *The Guardian*. URL: <https://www.theguardian.com/world/2023/jun/29/china-wind-solar-power-global-renewable-energy-leader>
12. China's «Health Silk Road»: Adapting the BRI to a Pandemic-era World. 2020. *MERICs*. URL: <https://meric.org/en/short-analysis/chinas-health-silk-road-adapting-bri-pandemic-era-world>

The article was received by the editors 25.09.2023

The article is recommended for printing 30.10.2023.